

Hibajavítás és hibajelzés

Informatikai rendszerek alapjai

Horváth Árpád <horvath.arpad@amk.uni-obuda.hu>

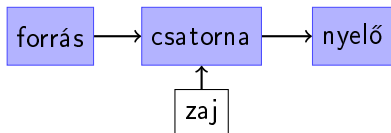
Óbudai Egyetem
Alba Regia Műszaki Kar (AMK)
Székesfehérvár

2016. november 24.

Vázlat

- 1 Hibákról
- 2 Hibajavító és -jelző kódok

Információátvitel diagrammja

Példák:

Beszélgetés

forrás: száj, csatorna: levegő, nyelő: fül

Földfelszíni rádióadás

forrás: a rádióadó vagy az átjátszó antennája, csatorna: az „éter”,

nyelő: a rádió antennája

Internet

forrás: router1, csatorna: üvegszál, nyelő: router2

Hibák előfordulása

- Üvegszálakon ritkán
- Sodrott érpáron (pl. UTP kábel) gyakrabban
- Vezeték nélküli hálózatokban gyakran

Hibák előfordulása

- Üvegszálakon ritkán
- Sodrott érpáron (pl. UTP kábel) gyakrabban
- Vezeték nélküli hálózatokban gyakran
- Egyes közegekben (pl. rádió) általában csoportosan
  - Előny: kevesebb adatcsomagot érint
  - Hátrány: nehezebb jelezni ill. javítani a hibát

Vázlat

- 1 Hibákról
- 2 Hibajavító és -jelző kódok

Hibajavítás és -jelzés

Két lehetőség:

- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy visszaállítható legyen az eredeti.

Hibajavítás és -jelzés

Két lehetőség:

- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy visszaállítható legyen az eredeti.
- hibajavító kód – error-correcting code

Hibajavítás és -jelzés

Két lehetőség:

- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy visszaállítható legyen az eredeti.
- hibajavító kód – error-correcting code
- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy kiderüljön, hogy hibás adatot kaptunk-e.

Hibajavítás és -jelzés

Két lehetőség:

- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy visszaállítható legyen az eredeti.
- hibajavító kód – error-correcting code
- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy kiderüljön, hogy hibás adatot kaptunk-e.
- Ha hibás, újraküldjük.

Hibajavítás és -jelzés

Két lehetőség:

- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy visszaállítható legyen az eredeti.
- hibajavító kód – error-correcting code
- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy kiderüljön, hogy hibás adatot kaptunk-e.
- Ha hibás, újraküldjük.
- hibajelző kód – error-detecting code

Hibajavítás és -jelzés

Két lehetőség:

- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy visszaállítható legyen az eredeti.
- hibajavító kód – error-correcting code
- Annyi redundanciát adunk minden elküldött adatblokkhoz, hogy kiderüljön, hogy hibás adatot kaptunk-e.
- Ha hibás, újraküldjük.
- hibajelző kód – error-detecting code
- Az első akkor ha nem küldhető újra az adat (CD, DVD), illetve adatszórásnál (digitális rádió, TV).

Alapfogalmak

Kódszavak (codeword): m üzenetbitből (message bit) és r redundáns ellenőrző bitből állnak.

A teljes hossz $n = m + r$.

Definíció

Az olyan helyek számát, ahol két kódszóban különböző bitek állnak, a két kódszó **Hamming-távolság**ának nevezzük. (Hamming, 1950)

Alapfogalmak

Példa

a kódszó 1 1 0 1 1 0 1 0 1

b kódszó 0 1 1 1 0 1 1 0 1

$d(ab) = \square$ a Hamming-távolsága a két kódszónak.

Ha két kódszó Hamming-távolsága 4, akkor $\square$ hiba kell ahhoz, hogy az egyik a másikba menjen.

Alapfogalmak

Példa

a kódszó 1 1 0 1 1 0 1 0 1

b kódszó 0 1 1 1 0 1 1 0 1

 $d(ab) = \boxed{4}$ a Hamming-távolsága a két kódszónak.

Ha két kódszó Hamming-távolsága 4, akkor hiba kell ahhoz, hogy az egyik a másikba menjen.

Alapfogalmak

Példa

a kódszó 1 1 0 1 1 0 1 0 1

b kódszó 0 1 1 1 0 1 1 0 1

 $d(ab) = \boxed{4}$ a Hamming-távolsága a két kódszónak.

Ha két kódszó Hamming-távolsága 4, akkor $\boxed{4}$ hiba kell ahhoz, hogy az egyik a másikba menjen.

Üzenetek száma

$n = m + r$ (kódhossz = üzenet + redundáns)

lehetséges üzenetünk van. Az n bitből bitsorozatot alkothatunk, de ezek közül csak lesz érvényes.

Üzenetek száma

$n = m + r$ (kódhossz = üzenet + redundáns)

2^m lehetséges üzenetünk van. Az n bitből $\square$ bitsorozatot alkothatunk, de ezek közül csak $\square$ lesz érvényes.

Üzenetek száma

$n = m + r$ (kódhossz = üzenet + redundáns)

2^m lehetséges üzenetünk van. Az n bitből 2^n bitsorozatot alkothatunk, de ezek közül csak $\square$ lesz érvényes.

Üzenetek száma

$n = m + r$ (kódhossz = üzenet + redundáns)

2^m lehetséges üzenetünk van. Az n bitből 2^n bitsorozatot alkothatunk, de ezek közül csak 2^m lesz érvényes.

Kód és kódszó

Definíció

Az érvényes n bites bitsorozatokat kódszavaknak nevezzük.
A kódszavak összességét kódnak nevezzük.

Alapfogalmak

Definíció

Egy **kód Hamming-távolságán** a minimális távolságot értjük, amelyet két kódszava között találunk.

Példa

Az alábbi kód Hamming-távolsága .

a 01010101

b 00001111

c 00110010

$d(ab) =$

$d(bc) =$

$d(ac) =$

Alapfogalmak

Definíció

Egy **kód Hamming-távolságán** a minimális távolságot értjük, amelyet két kódszava között találunk.

Példa

Az alábbi kód Hamming-távolsága .

a 01010101

b 00001111

c 00110010

$d(ab) =$

$d(bc) =$

$d(ac) =$

Alapfogalmak

Definíció

Egy **kód Hamming-távolságán** a minimális távolságot értjük, amelyet két kódszava között találunk.

Példa

Az alábbi kód Hamming-távolsága .

a 01010101

b 00001111

c 00110010

$d(ab) =$

$d(bc) =$

$d(ac) =$

Alapfogalmak

Definíció

Egy **kód Hamming-távolságán** a minimális távolságot értjük, amelyet két kódszava között találunk.

Példa

Az alábbi kód Hamming-távolsága .

a 01010101

b 00001111

c 00110010

$$d(ab) = \boxed{4}$$

$$d(bc) = \boxed{5}$$

$$d(ac) = \boxed{5}$$

Alapfogalmak

Definíció

Egy **kód Hamming-távolságán** a minimális távolságot értjük, amelyet két kódszava között találunk.

Példa

Az alábbi kód Hamming-távolsága 4.

a 01010101

b 00001111

c 00110010

$$d(ab) = \text{4}$$

$$d(bc) = \text{5}$$

$$d(ac) = \text{5}$$

Hamming-kódozás (1950), Richard Hamming (1915-1998)

Egy kód Hamming-távolsága 4.

- Legfeljebb hiba lehet, hogy biztosan ne kapjunk másik kódszót az eredeti helyett.
- Legfeljebb hiba lehet, hogy biztosan ki tudjuk találni, melyik volt az eredeti kódszó.

Egy kód Hamming-távolsága 4.

- Legfeljebb hiba lehet, hogy biztosan ne kapjunk másik kódszót az eredeti helyett.
- Legfeljebb hiba lehet, hogy biztosan ki tudjuk találni, melyik volt az eredeti kódszó.

Egy kód Hamming-távolsága 4.

- Legfeljebb hiba lehet, hogy biztosan ne kapjunk másik kódszót az eredeti helyett.
- Legfeljebb hiba lehet, hogy biztosan ki tudjuk találni, melyik volt az eredeti kódszó.

Egy kód Hamming-távolsága 4.

- Legfeljebb 3 hiba lehet, hogy biztosan ne kapjunk másik kódszót az eredeti helyett.
- Legfeljebb 1 hiba lehet, hogy biztosan ki tudjuk találni, melyik volt az eredeti kódszó.

Feladat

Maximum e hibára számítunk.

Mennyi legyen a kód d Hamming-távolsága, hogy ki tudjuk mutatni a hibát?

Feladat

Maximum e hibára számítunk.

Mennyi legyen a kód d Hamming-távolsága, hogy ki tudjuk mutatni a hibát?

$$d \geq e + 1$$

Feladat

Maximum e hibára számítunk.

Mennyi legyen a kód d Hamming-távolsága, hogy ki tudjuk mutatni a hibát?

$$d \geq e + 1$$

Mennyi legyen a kód d Hamming-távolsága, hogy javítani tudjuk a hibát?

Feladat

Maximum e hibára számítunk.

Mennyi legyen a kód d Hamming-távolsága, hogy ki tudjuk mutatni a hibát?

$$d \geq e + 1$$

Mennyi legyen a kód d Hamming-távolsága, hogy javítani tudjuk a hibát?

$$d \geq 2e + 1$$

Gondolkozzunk! Biztosan sikerül megoldani.

Hogyan lehetne olyan kódot előállítani, hogy egy hibát ki tudjunk mutatni?

Azaz

jönnek **adott hosszúságú üzenetek (bitsorozatok)**, és mindegyik helyett egy másik bitsorozatot küldünk, úgy, hogy meg tudjuk mondani, hogy **hibásan ment-e át** az üzenet, és ha nem, **meg tudjuk határozni az üzenetet**.

Több bit kell? Elég ugyanannyi? Vagy kevesebb is?

Na és ezt sikerül?

Hogyan lehetne olyan kódot előállítani, hogy egy hibát ki tudjunk javítani?

Egyelőre nem érdekel, hogy milyen hosszúak a kódszavak.

Paritásbit

Definíció

Ha a kódszóhoz egy olyan bitet fűzünk, hogy a kódszóban levő 1-esek száma páros (illetve páratlan) legyen. Ezt a bitet nevezzük páros (páratlan) **paritásbit**nek.

Továbbiakban páros paritásbitet használunk.

Pl. 11011 $\Rightarrow$

Pl. 10000 $\Rightarrow$

Paritásbit

Definíció

Ha a kódszóhoz egy olyan bitet fűzünk, hogy a kódszóban levő 1-esek száma páros (illetve páratlan) legyen. Ezt a bitet nevezzük páros (páratlan) **paritásbit**nek.

Továbbiakban páros paritásbitet használunk.

Pl. 11011 $\Rightarrow$ 11011**0**

Pl. 10000 $\Rightarrow$

Paritásbit

Definíció

Ha a kódszóhoz egy olyan bitet fűzünk, hogy a kódszóban levő 1-esek száma páros (illetve páratlan) legyen. Ezt a bitet nevezzük páros (páratlan) **paritásbit**nek.

Továbbiakban páros paritásbitet használunk.

Pl. 11011 $\Rightarrow$ 11011**0**

Pl. 10000 $\Rightarrow$ 10000**1**

A paritásbit hozzáfűzésével kapott kód Hamming-távolsága:

Paritásbit

Definíció

Ha a kódszóhoz egy olyan bitet fűzünk, hogy a kódszóban levő 1-esek száma páros (illetve páratlan) legyen. Ezt a bitet nevezzük páros (páratlan) **paritásbit**nek.

Továbbiakban páros paritásbitet használunk.

Pl. 11011 $\Rightarrow$ 11011**0**

Pl. 10000 $\Rightarrow$ 10000**1**

A paritásbit hozzáfűzésével kapott kód Hamming-távolsága: 2

Alkalmas-e hibajavításra,

jelzésre?

Paritásbit

Definíció

Ha a kódszóhoz egy olyan bitet fűzünk, hogy a kódszóban levő 1-esek száma páros (illetve páratlan) legyen. Ezt a bitet nevezzük páros (páratlan) **paritásbit**nek.

Továbbiakban páros paritásbitet használunk.

Pl. 11011 $\Rightarrow$ 11011**0**

Pl. 10000 $\Rightarrow$ 10000**1**

A paritásbit hozzáfűzésével kapott kód Hamming-távolsága: 2

Alkalmas-e hibajavításra,

jelzésre? 1 bithiba jelzésére alkalmas (SED–single error detection)

Egy bithiba javítása (SEC–single error correction)

Hány bites üzenetünk lehet, ha r többlet bitet adunk az üzenethez?
kódhossz (n) = üzenethossz (m) + redundáns bitek száma (r)

Egy bithiba javítása (SEC–single error correction)

Hány bites üzenetünk lehet, ha r többlet bitet adunk az üzenethez?
kódhossz (n) = üzenethossz (m) + redundáns bitek száma (r)

- Egy kódszó és 1 bithibás szomszédai együtt $n + 1$ bitsorozatot adnak.

Egy bithiba javítása (SEC–single error correction)

Hány bites üzenetünk lehet, ha r többlet bitet adunk az üzenethez?
kódhossz (n) = üzenethossz (m) + redundáns bitek száma (r)

- Egy kódszó és 1 bithibás szomszédai együtt $n + 1$ bitsorozatot adnak.
- A 2^m üzenethez legalább $2^m(n + 1)$ különböző bitsorozat kell.

Egy bithiba javítása (SEC–single error correction)

Hány bites üzenetünk lehet, ha r többlet bitet adunk az üzenethez?
kódhossz (n) = üzenethossz (m) + redundáns bitek száma (r)

- Egy kódszó és 1 bithibás szomszédai együtt $n + 1$ bitsorozatot adnak.
- A 2^m üzenethez legalább $2^m(n + 1)$ különböző bitsorozat kell.
- Ha n bites kódszavakat küldünk, akkor a $2^n \geq 2^m(n + 1)$ egyenlőtlenségnek kell teljesülnie, hogy egy bithiba javítása lehetséges legyen.

Egy bithiba javítása (SEC–single error correction)

Hány bites üzenetünk lehet, ha r többlet bitet adunk az üzenethez?
kódhossz (n) = üzenethossz (m) + redundáns bitek száma (r)

- Egy kódszó és 1 bithibás szomszédai együtt $n + 1$ bitsorozatot adnak.
- A 2^m üzenethez legalább $2^m(n + 1)$ különböző bitsorozat kell.
- Ha n bites kódszavakat küldünk, akkor a $2^n \geq 2^m(n + 1)$ egyenlőtlenségnek kell teljesülnie, hogy egy bithiba javítása lehetséges legyen.
- Mivel $n = r + m$, $2^r \geq m + r + 1$ egyenlőtlenségnek kell teljesülnie.

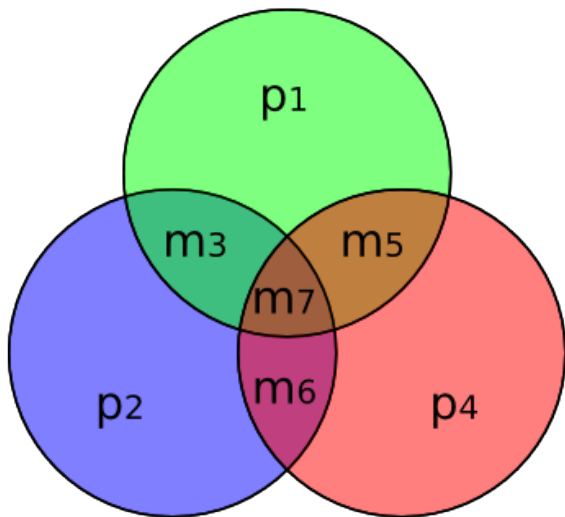
Egy bithiba javítása (SEC–single error correction)

Hány bites üzenetünk lehet, ha r többlet bitet adunk az üzenethez?
kódhossz (n) = üzenethossz (m) + redundáns bitek száma (r)

- Egy kódszó és 1 bithibás szomszédai együtt $n + 1$ bitsorozatot adnak.
- A 2^m üzenethez legalább $2^m(n + 1)$ különböző bitsorozat kell.
- Ha n bites kódszavakat küldünk, akkor a $2^n \geq 2^m(n + 1)$ egyenlőtlenségnek kell teljesülnie, hogy egy bithiba javítása lehetséges legyen.
- Mivel $n = r + m$, $2^r \geq m + r + 1$ egyenlőtlenségnek kell teljesülnie.
- Az egyenlőtlenséget teljesítő minimális egész r bittel tényleg létrehozható egy bithibát javító kódolás: a Hamming-kód.

A Hamming(7, 4)-kód

A Hamming-kód

- A biteket 1-től sorszámozzuk balról jobbra.

A Hamming-kód

- A biteket 1-től sorszámozzuk balról jobbra.
- Minden kettő-hatvány (2^i) helyen paritásbit van.

A Hamming-kód

- A biteket 1-től sorszámozzuk balról jobbra.
- Minden kettő-hatvány (2^i) helyen paritásbit van.
- Az egyes paritásbitek nem az összes bitet „ellenőrzik”.

A Hamming-kód

- A biteket 1-től sorszámozzuk balról jobbra.
- Minden kettő-hatvány (2^i) helyen paritásbit van.
- Az egyes paritásbitek nem az összes bitet „ellenőrzik”.
- A paritásbit ellenőrzi a teljes kulcsszó i . bitjét, ha az i kettes számrendszerbeli alakjában szerepel a 2^i helyiérték.

A Hamming-kód

- A biteket 1-től sorszámozzuk balról jobbra.
- Minden kettő-hatvány (2^i) helyen paritásbit van.
- Az egyes paritásbitek nem az összes bitet „ellenőrzik”.
- A paritásbit ellenőrzi a teljes kulcsszó i . bitjét, ha az i kettes számrendszerbeli alakjában szerepel a 2^i helyiérték.
- Például a 6. bitet ellenőrzi a paritásbit, a többi nem.

A Hamming-kód

- A biteket 1-től sorszámozzuk balról jobbra.
- Minden kettő-hatvány (2^i) helyen paritásbit van.
- Az egyes paritásbitek nem az összes bitet „ellenőrzik”.
- A paritásbit ellenőrzi a teljes kulcsszó i . bitjét, ha az i kettes számrendszerbeli alakjában szerepel a 2^i helyiérték.
- Például a 6. bitet ellenőrzi a 4-es és 2-es paritásbit, a többi nem.

A Hamming-kód

- A biteket 1-től sorszámozzuk balról jobbra.
- Minden kettő-hatvány (2^i) helyen paritásbit van.
- Az egyes paritásbitek nem az összes bitet „ellenőrzik”.
- A paritásbit ellenőrzi a teljes kulcsszó i . bitjét, ha az i kettes számrendszerbeli alakjában szerepel a 2^i helyiérték.
- Például a 6. bitet ellenőrzi a 4-es és 2-es paritásbit, a többi nem. $6=4+2=110_2$

A Hamming-kód

- A biteket 1-től sorszámozzuk balról jobbra.
- Minden kettő-hatvány (2^i) helyen paritásbit van.
- Az egyes paritásbitek nem az összes bitet „ellenőrzik”.
- A paritásbit ellenőrzi a teljes kulcsszó i . bitjét, ha az i kettes számrendszerbeli alakjában szerepel a 2^i helyiérték.
- Például a 6. bitet ellenőrzi a 4-es és 2-es paritásbit, a többi nem. $6=4+2=110_2$

bit	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	P_1	P_2	$2 + 1$	P_4	$4 + 1$	$4 + 2$	$4 + 2 + 1$
	1	10	11	100	101	110	111
P_1	+		+		+		+
P_2		+	+			+	+
P_4				+	+	+	+

Példa

Az 100111 üzenet kódolása, és visszaállítása a kód 7. bitjének meghibásodása esetén.

bit	1. P_1	2. P_2	3. 11	4. P_4	5. 101	6. 110	7. 111	8. P_8	9. 1001	10. 1010
P_1	?		1		0		1		1	
P_2		?	1			0	1			1
P_4				?	0	0	1			
P_8								?	1	1
			1		0	0	1		1	1

A keresett Hamming-kódszó 1111001011, a P_i jelű oszlopok a paritásbiteket, a többi az üzenet (message) bitjek helye.

Példa

Az 100111 üzenet kódolása, és visszaállítása a kód 7. bitjének meghibásodása esetén.

bit	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	P_1	P_2	11	P_4	101	110	111	P_8	1001	1010
P_1	?		1		0		1		1	
P_2		?	1			0	1			1
P_4				?	0	0	1			
P_8								?	1	1
	1		1		0	0	1		1	1

A keresett Hamming-kódszó 1111001011, a P_i jelű oszlopok a paritásbiteket, a többi az üzenet (message) bitjek helye.

Példa

Az 100111 üzenet kódolása, és visszaállítása a kód 7. bitjének meghibásodása esetén.

bit	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	P_1	P_2	11	P_4	101	110	111	P_8	1001	1010
P_1	?		1		0		1		1	
P_2		?	1			0	1			1
P_4				?	0	0	1			
P_8								?	1	1
	1	1	1		0	0	1		1	1

A keresett Hamming-kódszó 1111001011, a P_i jelű oszlopok a paritásbiteket, a többi az üzenet (message) bitjek helye.

Példa

Az 100111 üzenet kódolása, és visszaállítása a kód 7. bitjének meghibásodása esetén.

bit	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	P_1	P_2	11	P_4	101	110	111	P_8	1001	1010
P_1	?		1		0		1		1	
P_2		?	1			0	1			1
P_4				?	0	0	1			
P_8								?	1	1
	1	1	1	1	0	0	1		1	1

A keresett Hamming-kódszó 1111001011, a P_i jelű oszlopok a paritásbiteket, a többi az üzenet (message) bitjek helye.

Példa

Az 100111 üzenet kódolása, és visszaállítása a kód 7. bitjének meghibásodása esetén.

bit	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	P_1	P_2	11	P_4	101	110	111	P_8	1001	1010
P_1	?		1		0		1		1	
P_2		?	1			0	1			1
P_4				?	0	0	1			
P_8								?	1	1
	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1

A keresett Hamming-kódszó 1111001011, a P_i jelű oszlopok a paritásbiteket, a többi az üzenet (message) bitjek helye.

Példa folytatása

A keresett Hamming-kódszó 1111001011, a kódot a csatornán átküldve a 7. bitjének meghibásodása esetén a nyelőnél kapott kód 1111000011.

	1. P_1	2. P_2	3. 11	4. P_4	5. 101	6. 110	7. 111	8. P_8	9. 1001	10. 1010	Helyes? (egyesek száma)
P_1	1		1		0		0		1		hibás (3)
P_2		1	1			0	0			1	hibás (3)
P_4				1	0	0	0				hibás (1)
P_8								0	1	1	helyes (2)
	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	Hibás $1+2+4=7$.

Több bithiba javítása

Bonyolultabb algoritmussal olyan kód is előállítható, amely több bithibát is képes javítani.

A DVD-n található filmeket, és a digitális televíziós előadásokat (pl. DVB) MPEG kódolással kódolják, amelynek részét képezi a hibajavító kódolás. Az úgynevezett Reed–Solomon kódolást használják.

Az videó-műsorszórás európai szabványában (DVB) egy 188 bájtos adatcsomaghoz 16 bájtnyi redundáns információt fűznek, amely csomagonként 8 bithiba javítására alkalmas.

Csoportos hibák elleni védekezés

- Soronként felírjuk az átküldendő Hamming-kódolt kódszavakat (k darabot).

Csoportos hibák elleni védekezés

- Soronként felírjuk az átküldendő Hamming-kódolt kódszavakat (k darabot).
- Oszloponként küldjük át a jeleket.

Csoportos hibák elleni védekezés

- Soronként felírjuk az átküldendő Hamming-kódolt kódszavakat (k darabot).
- Oszloponként küldjük át a jeleket.
- A nyelőnél visszaállítjuk a sorokat, és úgy ellenőrzzük.

Csoportos hibák elleni védekezés

- Soronként felírjuk az átküldendő Hamming-kódolt kódszavakat (k darabot).
- Oszloponként küldjük át a jeleket.
- A nyelőnél visszaállítjuk a sorokat, és úgy ellenőrizzük.
- Ha egy k hosszúságú csoportos hiba lép fel, akkor az minden sorban egy bitet ront el, amit a Hamming-kód javítani képes.

Csoportos hibák elleni védekezés

- Soronként felírjuk az átküldendő Hamming-kódolt kódszavakat (k darabot).
- Oszloponként küldjük át a jeleket.
- A nyelőnél visszaállítjuk a sorokat, és úgy ellenőrizzük.
- Ha egy k hosszúságú csoportos hiba lép fel, akkor az minden sorban egy bitet ront el, amit a Hamming-kód javítani képes.
- km méretű adatblokkokhoz kr ellenőrző bit.

Csoportos hibák elleni védekezés

jel	7 bites ASCII-kód	Hamming-kódszó
O	1001111	0011001001011
E	1000101	1110000101101
-	0101101	0100101101101
A	1000001	1110000010101
R	1010010	1011010100110
E	1000101	1110000101101
K	1001011	0011001110011

Függőlegesen küldjük el 01011100111010...1111011.

Egy bithiba javítása (SEC–single error correction)

m hosszúságú üzenetnél hány darab (r) többletbit, hány % redundancia kell?

n	m	r	redundancia (%)
7	4	3	75
15	11	4	36
31	26	5	19
63	57	6	10
127	120	7	6
255	247	8	3
511	502	9	2

Egy bithiba javítása (SEC–single error correction)

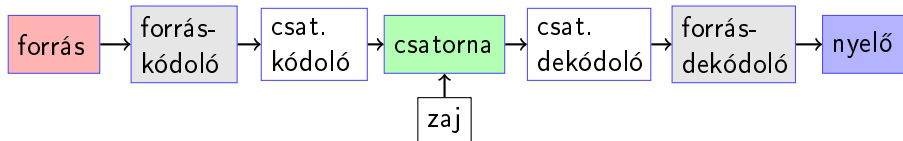
m hosszúságú üzenetnél hány darab (r) többletbit, hány % redundancia kell?

n	m	r	redundancia (%)
7	4	3	75
15	11	4	36
31	26	5	19
63	57	6	10
127	120	7	6
255	247	8	3
511	502	9	2

Miért nem lehet a gyakorlatban akármennyire növelni m -et?

Információátvitel diagrammja

A generátormátrix és a paritásellenőrző mátrix

Minden művelet úgy értelmezendő, hogy utána kettes maradékot veszünk, tehát 0 és 1 lesz mindenhol az eredményben.

A generátormátrix következőképp állítható elő az üzenethez tartozó kódszó:

Ha $\mathbf{x}$ az üzenet bitjeit tartalmazó sorvektor, akkor $\mathbf{y} = \mathbf{xG}$ a kapott Hammig-kódszó.

A $\mathbf{H}$ paritásellenőrző mátrixsszal tudom ellenőrizni, hogy helyes kódszót kaptam-e.

Ha $\mathbf{y}$ helyes kódszó, akkor $\mathbf{Hy}^T$ elemei nullák. Ha nem nullák, akkor annyiadik bit romlott el, ahányadik oszlopa megjelenik a $\mathbf{H}$ -nak a szorzatban.

A generátormátrix és a paritásellenőrző mátrix kapcsolata

Az általánosan használt esetben a paritásbiteket a kód végére szokták rakni. Ebben az esetben

a generátormátrix mindig:

$$\mathbf{G} = [\mathbf{A} \mid \mathbf{E}_m]$$

alakú, a paritásellenőrző mátrix, pedig

$$\mathbf{H} = [\mathbf{E}_r \mid \mathbf{A}^T]$$

alakú, egymásból előállíthatóak. $\mathbf{E}_k$ a $k \times k$ -s egységmátrix.

Hamming-kód esetén:

r: paritásbitek (redundáns bitek) száma; m: üzenetbitek száma

A generátormátrix és a paritásellenőrző mátrix a MATLAB-ban

A két mátrixot a következőképpen lehet megkapni:

```
[H, G] = hamngen(3);
```

ahol $r = 3$ az ellenőrzőbitek száma.

Egy példa kódolásra:

```
>> x = [1 0 0 1];
```

```
>> y = mod(x*G, 2)
```

```
y =
```

```
    0    1    1    1    0    0    1
```

A $\text{mod}(A, 2)$ függvény a kettes maradékát adja az eredménynek (mátrixnál minden elemnek).

Kódszó ellenőrzése

```
>> y1 = [0 1 0 1 0 0 1];
```

```
>> mod(H*y1', 2)
```

```
ans =
```

```
0
```

```
0
```

```
1
```

```
>> H
```

```
H =
```

```
1      0      0      1      0      1      1
```

```
0      1      0      1      1      1      0
```

```
0      0      1      0      1      1      1
```

Mivel az eredménnyel a 3. oszlop egyezik, ezért a 3. bit sérült.

Összehasonlítható az előző oldallal.

Feladat

Az előző oldal paritásellenőrző mátrixa alapján határozzuk meg az A mátrixot és a generátormátrixot!

Kódszó ellenőrzése

 $G =$

1	1	0	1	0	0	0
0	1	1	0	1	0	0
1	1	1	0	0	1	0
1	0	1	0	0	0	1

CRC-kód

- Hasonlat: Ha egy számot elosztunk $r + 1$ -gyel, akkor a maradék legfeljebb r lesz.

CRC-kód

- Hasonlat: Ha egy számot elosztunk $r + 1$ -gyel, akkor a maradék legfeljebb r lesz.
- Ha egy polinomot elosztunk egy $(r + 1)$ -ed fokszámú polinommal, akkor a maradék legfeljebb r -ed fokszámú lesz.

CRC-kód

- Hasonlat: Ha egy számot elosztunk $r + 1$ -gyel, akkor a maradék legfeljebb r lesz.
- Ha egy polinomot elosztunk egy $(r + 1)$ -ed fokszámú polinommal, akkor a maradék legfeljebb r -ed fokszámú lesz.
- $10011 \Rightarrow 1x^4 + 0x^3 + 0x^2 + 1x^1 + 1x^0 = x^4 + x + 1$

CRC-kód

- Hasonlat: Ha egy számot elosztunk $r + 1$ -gyel, akkor a maradék legfeljebb r lesz.
- Ha egy polinomot elosztunk egy $(r + 1)$ -ed fokszámú polinommal, akkor a maradék legfeljebb r -ed fokszámú lesz.
- $10011 \Rightarrow 1x^4 + 0x^3 + 0x^2 + 1x^1 + 1x^0 = x^4 + x + 1$
- A CRC kód (cyclic redundancy code) esetén az üzenet bitjeit egy polinom együtthatóinak tekintjük,

CRC-kód

- Hasonlat: Ha egy számot elosztunk $r + 1$ -gyel, akkor a maradék legfeljebb r lesz.
- Ha egy polinomot elosztunk egy $(r + 1)$ -ed fokszámú polinommal, akkor a maradék legfeljebb r -ed fokszámú lesz.
- $10011 \Rightarrow 1x^4 + 0x^3 + 0x^2 + 1x^1 + 1x^0 = x^4 + x + 1$
- A CRC kód (cyclic redundancy code) esetén az üzenet bitjeit egy polinom együtthatóinak tekintjük,
- előre meghatározott polinommal, az úgynevezett generátor-polinommal, végezzük el az osztást,

CRC-kód

- Hasonlat: Ha egy számot elosztunk $r + 1$ -gyel, akkor a maradék legfeljebb r lesz.
- Ha egy polinomot elosztunk egy $(r + 1)$ -ed fokszámú polinommal, akkor a maradék legfeljebb r -ed fokszámú lesz.
- $10011 \Rightarrow 1x^4 + 0x^3 + 0x^2 + 1x^1 + 1x^0 = x^4 + x + 1$
- A CRC kód (cyclic redundancy code) esetén az üzenet bitjeit egy polinom együtthatóinak tekintjük,
- előre meghatározott polinommal, az úgynevezett generátor-polinommal, végezzük el az osztást,
- a maradék együtthatóit az üzenethez fűzzük.

CRC-kód

- Hasonlat: Ha egy számot elosztunk $r + 1$ -gyel, akkor a maradék legfeljebb r lesz.
- Ha egy polinomot elosztunk egy $(r + 1)$ -ed fokszámú polinommal, akkor a maradék legfeljebb r -ed fokszámú lesz.
- $10011 \Rightarrow 1x^4 + 0x^3 + 0x^2 + 1x^1 + 1x^0 = x^4 + x + 1$
- A CRC kód (cyclic redundancy code) esetén az üzenet bitjeit egy polinom együtthatóinak tekintjük,
- előre meghatározott polinommal, az úgynevezett generátor-polinommal, végezzük el az osztást,
- a maradék együtthatóit az üzenethez fűzzük.
- A nyelőnél (ismerve a generátor-polinomot) ugyanígy ellenőrizni tudjuk a redundáns részt,

CRC-kód

- Hasonlat: Ha egy számot elosztunk $r + 1$ -gyel, akkor a maradék legfeljebb r lesz.
- Ha egy polinomot elosztunk egy $(r + 1)$ -ed fokszámú polinommal, akkor a maradék legfeljebb r -ed fokszámú lesz.
- $10011 \Rightarrow 1x^4 + 0x^3 + 0x^2 + 1x^1 + 1x^0 = x^4 + x + 1$
- A CRC kód (cyclic redundancy code) esetén az üzenet bitjeit egy polinom együtthatóinak tekintjük,
- előre meghatározott polinommal, az úgynevezett generátor-polinommal, végezzük el az osztást,
- a maradék együtthatóit az üzenethez fűzzük.
- A nyelőnél (ismerve a generátor-polinomot) ugyanígy ellenőrizni tudjuk a redundáns részt,
- és ha az hibás, akkor újraküldjük az üzenetet.

Polinomosztás elvégzése

Legyen a generátorpolinom

$$G(x) = x^3 + x + 1 = 1x^3 + 0x^2 + 1x^1 + 1x^0$$

azaz $r = 3$, az együtthatók 1011.

```

11010011100    <--- eredeti üzenet
11010011100000 <--- r darab 0-val kiegészítem
1011           <--- generátor polinommal osztok
01100011100000 <--- eredmény
  1011         <--- osztás ...
00111011100000
(...)
00000000000010
  
```

Az utolsó r bitet fűzöm az eredeti üzenethez:

11010011100010 bitsorozatot küldöm el.

Ellenőrzés a nyelőnél

```
11010011100010 <--- kódolt üzenet
1011             <--- generátor polinommal osztok
01100011100010 <--- eredmény
  1011          <--- osztás ...
00111011100010
  1011
00010111100010
  1011
00000001100010
  (...)
00000000010110
  1011
00000000000000
Minden bit 0 lett, nem sérült az üzenet.
```

CRC-kód tulajdonságai

- Hardveresen hatékonyan elvégezhető.

CRC-kód tulajdonságai

- Hardveresen hatékonyan elvégezhető.
- Rézvezetéken, optikai szálakon és merevlemezeken, a bithiba-arány kicsi ($< 10^{-6}$), ott alkalmazzuk.

CRC-kód tulajdonságai

- Hardveresen hatékonyan elvégezhető.
- Rézvezetéken, optikai szálakon és merevlemezeken, a bithiba-arány kicsi ($< 10^{-6}$), ott alkalmazzuk.
- A csoportos hibákat, amikor r egymás utáni bit sérül, hatékonyan kimutatja.